

HISTORIAALLINEN AIKAKAUSKIRJA

103. vuosikerta

Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto

Päätoimittaja: Juha Sihvola

Toimitussihteeri: Veikko Kallio

Toimittajat: Tiina Kinnunen, Tuomas M. S. Lehtonen, Maria Lähteenmäki, Kimmo Rentola

Hallitus: Heikki Talvitie (pj.), Pirkko Leino-Kaukiainen (vpj.), Pauli Kettunen,

Marjatta Rahikainen, Harri Rinta-aho, Kyösti Tiainen

Ulkoasu: Heikki Kalliomaa

SISÄLLYS

Suuntaviivoja

Juha Sihvola, Sata vuotta protestanttista etiikkaa 253

Euroopan mosaiikki

Heikki Mikkeli, Mistä puhumme, kun puhumme Euroopasta? Historiankirjoituksen Euroopat ja eurooppalaiset 257

Riitta Oittinen, Historiapoliittikkaa pikakelauksella. Rem Koolhaas eurosirkustelttailmassa 269

Kolumni

Katariina Mustakallio, Humanismin lähettiläitä 280

Historian politiikka

Jorma Kalela, ”Jatkomenoinen uudistaminen”. Politiikka historiassa ja historian tutkimuksessa” 282

Suojelua ja syrjintää

Satu Lidman, Kerjääminen ja kaupustelu kielletty! Syrjinnästä ja syrjäytymisestä Baijerin herttuakunnassa 1500-luvulla 298

Marko Hakanen, Mikä oli klienttijärjestelmä? Klienttijärjestelmäkäsitteet uuden ajan alun Ruotsissa 308

Naiset ja kirjoittaminen

Ritva Hapuli, Kirjoittamisen kulttuurihistoriasta 317

Laura-Kristiina Moilanen, Inhimillinen kokemus kaunokirjallisenä 324

Katsauksia

D. N. Shilov, Venäläistämispoliittikka 1900-luvun alun Suomessa 328

Keskustelua

Aki Rasilainen, Kuuluuko autonominen Suomen valtio historiatietoisuuteemme? Osmo Jussilan kootut erehdykset valtio-oikeuden alalla 338

Syväluotaus

Kari Teräs, Teollisuuden, joen ja jazzin rytmissä 349

Arvosteluja

Juhana Aunesluoma, Britain, Sweden, and the Cold War, 1945–1954: Understanding Neutrality (*Christer Wablbäck*) 355

Pekka Tuomisto & Arto Kivimäki, Rooman keisarit; Pekka Tuomisto, Rooman kuningasaika; Pekka Tuomisto, Rooman konsulit; Pekka Tuomisto, Rooman diktaattorit (*Unto Paananen*) 359

Jussi Hanska & Kirsi Salonen, Kirkko, kuri ja koulutus. Hengellisen säädyn moraalihistoriaa myöhäiskeskiajalla; Sari Katajala-Peltomaa & Raisa Maria Toivo (toim.), Paholainen, noituus ja magia – kristinuskon kääntöpuoli. Pahuuden kuvasto vanhassa maailmassa (*Jesse Keskiabo*) 361

Jukka Korpela, Viipurin linnaläänin synty. Viipurin läänin historia II (*Anu Lahtinen*) 364

Maria Lähteenmäki, Kalotin kansaa. Rajankäynnit ja vuorovaikutus Pohjoiskalotilla 1808–1889 (*Marja Tuominen*) 366

Kalervo Ilmanen (toim.), Pelit ja kentät. Kirjoituksia liikunnasta ja urheilusta; Pekka Kauppinen ja Arto Nevala (toim.), Liikunnan monet kasvot. Kirjoituksia ihanteista, kilpailemisesta ja urheiluviihteestä (*Erkki Vettenniemi*) 368

Aarne Mattila, Kunnat työmarkkinapolitiikassa. Kunnallinen työmarkkinalaitos 1970–2000; Aarne Mattila, Valtio työnantajana. Valtion työmarkkinalaitos 1955–2005 (*Tapio Bergholm*) 371

Tiedemaailma

Pirjo Markkola Historiallisen Aikakauskirjan päätoimittajaksi 373

Marjatta Hietala kansainvälisen historiatieteiden komitean hallitukseen 373

Kirjoittajat 372

Notes on the contents 373

Kansi: Daniel Cohn Bendit Nicen EU-mielenosoituksessa 2000. Kuva: Suomen Kuvapalvelu (Jouanneau Thomas)